Ka laiadesse hulkadesse on juba püütud senisest enam kanda huvi eesti teaduse vastu, kuigi sügiseks kavatsetud Vaimse Kultuuri Päevad pidid lükkuma edasi 1934. a-sse. On tutvustatud publikut iseseisvusaegse kultuuriloomingu intensiivsusega ja selle püüetega omapärasuse ja elulisuse poole (E. Laid jt.). Ajaloo alal on isegi julgetud välja öelda, et „puhta teaduse" olemasolu siin üldse on küsitav ja et teaduse elulisuse pärast vajame teaduse rakendamist meie üldiste kultuuriliste sihtide teenistusse, teiste sõnadega: vajame eesti orientatsiooni maksmapanekut teaduseski.

Kunstielu ja teisi vaimuelu alasid.

Muusikaelus oli 1933. a. suursündmuseks 10. üldlaulupidu Tallinnas 23.—25. juunini.

See osutus kõigest hoolimata igati grandioosseks massipidustuseks ümmarguselt 17 000 laulja ning mängijaga ja umbes 50 000 maksulise pealtkuulajaga. Kuid välise suurejoonelisuse kõrval pakkus see tõendusi ka jõudsast kunstilisest arengust, muusikakultuuri tungimisest üha laiematesse hulkadesse. Igatahes võidi konstateerida eelmiste laulupidudega võrreldes muusikalise külje tõusu kindlama kokkulaulu, selgema diktsiooni ja puhtama intonatsiooni suunas.

Eelmise laulupeoga võrreldes elas 10. laulupidu siiski üle vähemalt maksuliste pealtkuulajate arvu õige suure languse (umbes 30 000 inimese võrra). Süüdi ei näi selles olevat ainult majanduslik kriis, vaid ka rahva üldine kainenemine, mis ei taha hästi lubada pidutseda pidu enda pärast. On väga iseloomulik seegi, et need ajaloolised uurimused, mis viimastel aastatel on käsitlenud meie esimesi laulupidusid, laulupidudele varemini omistatud tähtsust suurel mõõdul on kahandanud. 10. laulupeo puhul aga ulatus kriitiline suhtumine laulupidude traditsioonidele osalt ajalehtedessegi: rõhutati meie poliitiliste ja kultuuriliste võitude sõl-

Eesti kroonika 1933, lk. 93